

Verslag Omgevingsvisiedebat 29 augustus 2017 in het Provinciehuis in Den Haag

HÉ DENK EENS MEE OVER ZUID-HOLLAND

Ruim 60 Zuid-Hollanders hebben dinsdag 29 augustus 2017 in het Provinciehuis in Den Haag meegedacht over de toekomst van Zuid-Holland. Waar moet de Provincie zich op focussen en hoe kan de Provincie bijdragen om Zuid-Holland een plek voor iedereen te maken? De 24 deelnemers van de Summerschool Omgevingsvisie Zuid-Holland presenteerden 6 visies over hoe dat eruit kan zien.

Over de Omgevingsvisie

Met de nieuwe Omgevingswet opkomst werkt de Provincie aan een omgevingsvisie. De *omgevingsvisie* is een strategische visie voor de lange termijn voor de gehele fysieke leefomgeving. De kern van de Omgevingswet is dat de leefomgeving beter benut en beschermt wordt. Daarnaast stelt de Omgevingswet de gebruikers centraal, is er meer ruimte om te ondernemen en zijn de procedures korter. De Omgevingsvisie is één van de 5 instrumenten die bestuurslagen tot hun beschikking hebben om dit te bereiken.

De Omgevingsvisie vervangt 5 sectorale plannen: VRM, PVVP, Waterplan (strategisch deel), Milieubeleidsplan en Natuurbeheersplan (gebiedsgericht deel). Het is een verplicht onderdeel voor het Rijk, de Provincie en gemeenten (overgangstermijn van 5 jaar). De visie is bindend voor de provincie, niet voor gemeentes.

Samen met Zuid-Hollanders

Omdat de Provincie Zuid-Holland een omgevingsvisie wil maken mét Zuid-Hollanders, heeft zij het Kennislab voor Urbanisme gevraagd de Summerschool Omgevingsvisie Zuid-Holland te organiseren. Tijdens de Summerschool maakten de deelnemers in 3 dagen een (deel)omgevingsvisie. Deze presenteerden zij tijdens het debat aan stakeholders uit de provincie. Daarvan namen er 18 actief deel aan het debat. Onder hen waren duurzame ondernemers, een stedenbouwkundige/landschapsarchitect, een particuliere eigenaar van landgoederen en vertegenwoordigers van gemeentes, de bloembollensector, de land- en tuinbouwsector, een veiligheidsregio, burgerorganisaties en belangengroepen voor groen, water- en sportrecreatie.

Hieronder een verslag het debat.

De eerste Summerschool-groep was van mening dat de Provincie 2 opgaves moet oppakken om zich te profileren: 1) klimaat adaptieve delta en 2) energietransitie. Zij vinden dat hier de focus op moet liggen voor de toekomst. Vanuit de zaal wordt geopperd dat dit belangrijke onderwerpen zijn maar niet dé belangrijkste. Sommige aanwezigen vinden dat het een landelijk probleem is, waar provincie-overstijgend aan moet worden gewerkt. Iedereen is er wel over eens dat deze serieus moeten worden opgepakt door de Provincie. Tegelijk weten we niet wat de impact is van klimaatverandering en wat de energietransitie inhoudt. Susanne Kuijpers van Natuur en Milieufederatie Zuid-Holland stelt: "Hoeveel windmolens moeten er komen te staan in het landschap en waar? Wij zijn voor mooi landschap, maar ook voor schone energie. Dat is een dilemma."

Daar op aansluitend werd gesteld dat we ons *onvoldoende bewust zijn van de impact van de energietransitie en klimaatadaptatie op de fysieke leefomgeving*. Het gros van de aanwezigen steunt deze stelling. Maaïke Pippel van HLTsamen wil een optimistischer geluid laten klinken: “We zitten op een kantelpunt. Iedereen is zich ervan bewust dat het anders moet.”

De tweede Summerschool-groep ziet een nieuwe rol voor de Provincie in de toekomst: van hindermacht naar realisatiekracht. Door de nieuwe regelgeving kan de Provincie minder sturen, maar moet meer samenwerken met gemeentes en als smeeroelie zijn tussen gemeentes. Volgens hen is de crux daarin dat de Omgevingsvisie digitaal wordt gemaakt met actuele data.

Als de provincie Zuid-Holland zich niet herprofileert, verliest zij haar bestaansrecht. De noodzaak van herprofilen zien alle aanwezigen. Gemeenteraadslid van D66 Gouda Zouhair Saddiki, vraagt zich af “welke rol eigent de provincie zich toe?” Hij vindt dat de gemeentes nu niet betrokken worden bij belangrijke vraagstukken zoals energietransitie. Particulier eigenaar van 5 landgoederen in de provincie, Meta Burgerhout, vindt juist dat de provincie zich teveel bemoeit en te weinig samenwerkt met stakeholders. “De Provincie vindt dat groen beschermt moet worden, maar wie moet het onderhouden en wie gaat dat betalen?”

Door de kennis van de provincie online beschikbaar te maken, creëert de Provincie een sterker vestigingsklimaat. Joep Thönissen van Vereniging Huisvesters Arbeidsmigranten ziet dit als de perfecte kans voor de provincie om veel toegevoegde waarde te creëren. “Verbinden is het nieuwe groeien. Partijen bij elkaar brengen, kennis beschikbaar stellen en samenwerken.” Hans Verlinde van Gemeente Midden-Delfland ziet de noodzaak van kennis verbinden en in het in de praktijk brengen. “Deel het, faciliteer het. Het gaat er niet om wat je hebt, maar wat je ermee doet.”

Dat het anders moet daar is ook de derde Summerschool-groep mee eens. **De Provincie moet zich focussen op circulaire economie.** De huidige economie is lineair en oude stromen drogen op. Er zijn nieuwe stromen nodig die recylen, die nieuwe grondstoffen gebruiken en kennis uit Delft en Leiden op een duurzame manier inzetten.

De groep is van mening dat *de provincie Zuid-Holland de circulaire economie in 20 jaar werkend moet hebben en daarin dwingend mag optreden*. Dwingend optreden werkt averechts, volgens wethouder Van der Linden van Barendrecht. “Dit moet je lager leggen bij de gemeentes, decentraliseren. Leg het dicht bij de mensen, werk ijkgericht en zorg voor samenwerking tussen gemeentes. “Als we naar alle overheden kijken dan is de Provincie het traagst en het meest tegenwerkend”, vindt André Hoogendijk vertegenwoordiger van de Koninklijke Algemene Vereeniging voor Bloembollencultuur. “In de Bollenstreek zit veel fosfaat in het water. Dit willen we eruit halen, als een soort fosfaatmijn. De Provincie is hierbij de grote afwezige.” Susanne Kuijpers van Natuur en Milieufederatie Zuid-Holland vindt dat de Provincie ondernemers en gemeentes meer kan stimuleren om duurzaam/circulair te gaan werken. “Steun goede initiatieven om anderen aan te moedigen.”

Volgens ondernemer Bert Duijndam ontbreekt het aan visie vanuit de Provincie. “Bouwplannen gaan niet door, glastuinbouwbedrijven gaan op slot, maar niemand lijkt te weten wat de oplossing is. Gemeentes en provincie moeten beter op elkaar gaan aansluiten, want nu beconcurreren ze elkaar. Manita Koop, geboren in een glastuinders familie, heeft een oproep aan de provincie: “Denk mee

over hoe jullie de tuinbouw kunnen helpen om de duurzaamheidsslag te maken. Tuinbouw kan het heel goed zelf, maar moet niet worden tegengewerkt.”

Hoe kan de Provincie circulair worden? *Elke inwoner van Zuid-Holland moet 50 euro per jaar extra betalen om de economie duurzaam te maken.* Dat is geen goed voorstel volgens de Zuid-Hollanders in de zaal. Van der Linden, wethouder in Barendrecht hoeft “duurzaamheid toch niet duurder te zijn? Duurzame oplossingen leveren juist geld op!”

Een andere focus van de Provincie kan liggen op mobiliteit. Goederen en personen moeten worden verplaatst; export gaat naar het buitenland; en ondertussen worden er nog eens 269.000 nieuwe woningen gebouwd die zo’n 1 miljoen extra inwoners naar het gebied trekken. Hoe gaat de Provincie de mobiliteit in Zuid-Holland verbeteren? *Op het moment dat er files ontstaan op de rijkswegen in Zuid-Holland gaat het goederenvervoer voor personenvervoer.* Dat kan een oplossing zijn volgens vele aanwezigen. Of moeten goederen juist niet van de weg af. “Vervoer goederen over water of het spoor” stelt André Hoogendijk voor. Sander Lepelaar (Veiligheidsregio Haaglanden) ziet een mogelijkheid om goederen ’s nachts te vervoeren. Of is het een optie als *het openbaar vervoer gratis wordt*, als stimulans om de auto te laten staan. Nee, dat is geen optie vinden velen. De auto wordt juist steeds beter, schoner en is uiteindelijk het meest flexibel, vindt Richard Koek (Rijnboudt, landschapsarchitect). *De economische ontwikkeling van de Rotterdamse haven en het Westland is kansloos, als de provincie Zuid-Holland niet inzet op nieuwe mobiliteitsoplossingen* vinden de Summerschool-deelnemers. Jaap Schep van LTO Noord steunt dat. Hij ziet bijvoorbeeld dat ondernemers in zijn sector veel geld en tijd verliezen door vertragingen op weg. Volgens Joep Thönissen (Vereniging Huisvesters Arbeidsmigranten) moet het vervoersnetwerk fijnmaziger worden gemaakt, zodat vervoerstromen beter worden verdeeld en beter past bij waar de vervoersstromen naar toe gaan.

Hoe gaat de Provincie zich onderscheiden in de wereld? Volgens de groep 5 van de Summerschool kan dat door nieuwe manieren van ruimtegebruik; verdichting van de stad; door Zuid-Holland als netwerk van compacte steden, elke stad met haar eigen DNA. Heeft de provincie dan invloed op de samenleving? Invloed krijg je door draagvlak, volgens de aanwezige gemeenteraadsleden. De Provincie kan de verbindende kracht zijn. Zij moet iedereen overtuigen van nut en noodzaak. Ondernemer Bert Duijndam vindt dat het goed is als er in eerste instantie de lead neemt. Maar hij ziet ook tegenwerking, versnippering, gebrek aan daadkracht en het ontbreken van een samenhangend beleid. Samenvattend kan worden gezegd dat hoe verder je van de overheid afstaat, hoe meer je roept om visie.

Als Provincie wil je natuurlijk gelukkige burgers in je gebied. De zesde Summerschool-groep vraagt zich af **welke invloed heeft de overheid op het geluk van burgers?** En doet het ertoe voor de beleidsmakers van de Provincie? Volgens Hans Verlinde van Gemeente Midden Delfland dragen de vraagstukken van de Provincie bij aan geluk en welbevinden. “De Provincie raakt zich van die kans steeds meer van bewust.” Een voorbeeld daarvan is wonen. *Wonen gaat niet over mensen maar over ruimtelijke plannen en duurzaamheid.* Geldt dat ook voor de provincie? Joep Thönissen (Vereniging Huisvesters Arbeidsmigranten) vindt dat wonen een essentiële behoefte is van mensen. “De gemeente doet daar van alles aan, maar met wisselend succes.” Landschapsarchitect Richard Koek: “Wonen gaat over mensen; ruimtelijke plannen liggen daar aan ten grondslag. Het aantal mensen

KENNISLAB VOOR URBANISME

per woning neemt af, maar daar tegenover staat de vraag voor meer ruimte voor wonen. Een Zuid-Hollander moet kunnen kiezen: stedelijk/dicht wonen of ruim wonen in een weids landschap. Bewaak dat onderscheid als Provincie.”

Afsluitend van het debat wordt nog een rondgang gemaakt door het publiek ‘*waar had het debat nou eigenlijk over moeten gaan?*’: de Provincie moet aandacht hebben voor de relatie tussen het Groene hart en de metropool; zorg voor een integrale visie voor infrastructuur met contact tussen weg, water en spoor; maak meer ruimte voor de fiets!; kom tot een moderne visie voor industrieparken met meer natuur en wonen; zorg voor veiligheid aan de voorkant, meer preventie en veiligere woonomgeving.